

Gemenskapskyrkan

Den öppna gemenskapen och trons frihet är folkrörelsesamfundens styrka. Men den kan bli en svaghet om vi undviker att tala allvar med varandra.

Den gemensamma framtidens kyrka bör nog inte få namnet Gemenskapskyrkan. Men när de ännu åtskilda kyrkorna i Kristi Himmelsfärdshelgen samlas till samtidiga konferenser, blir det en fest och manifestation av både gemenskap och demokratiskt ansvarstagande som det ska vara när de tre är som bäst.

Gemenskap är såväl ett viktigt historiskt arv som konkret nutid och lovande framtid. Församlingar och kyrkor med ordentligt tilltagna gemenskapsutrymmen för kyrkkaffet, studier, musikövningar och scoutsammanskomster erbjuder fortfarande människor ett sammanhang som dessvärre inte är så vanligt i samhället i övrigt. Moderniteten och välfärden har givit var och en större och bättre bostäder, fritid och konsumtionsmöjligheter. Men gemenskap följer inte självklart med alla valfrihetens alternativ. Att både fira gudstjänst och städa tillsammans är en speciell gemenskapserfarenhet att värna om.

Att folkrörelsesamfundens betoning av gemenskap också kan ha sina avigsidor är väl känt. Den inre gemenskapen kan bli sluten, kravfull och kvävande. Tröskeln till sekterism är ibland skrämmande låg.

Men den öppna och kravlösa gemenskapen med stor frihet för den enskilde kan också som baksida få ytlighet och en ovilja att diskutera och uttrycka den tro som är gemenskapens centrum. Respekten för den enskildes frihet inom ramen för den enkla bekännelsen att Jesus Kristus är Herre ser många som det allra viktigaste med Svenska Missionskyrkan. Men gör den att vi undviker det svåra och blir tysta i viktiga frågor?

Missionskyrkans misslyckade försök det gångna halvåret att komma till rätta med vigselrätten för samkönade par är ett exempel. Både vi som förespråkar att pastorer och församlingar ska ha rätt att viga samkönade par och de många som motsätter sig detta har helt klart underskattat frågans betydelse för den andre. Märkligt nog har vi svårare att vara oense om äktenskapet än om dopet.

Samtidigt vill kyrkostyrelsen först och främst förhindra en diskussion i en trostolkningsfråga vid årskonferensen. Det ska vi inte ha och har heller inte haft på över hundra år.

Församlingarna väljer ombud till kyrkokonferensen för att de ska fatta beslut om budget och verksamhet och välja förtroendemän och ledare för Missionskyrkan centralt. De har inte utfrågats om sin tro vid valet till ombud och förväntas inte rösta om den.

Som trosfråga ligger äktenskapet inom ramen för den enskildes frihet. Som verksamhetsfråga rör det den enskilda församlingen. Logiken är klar och frågan hör inte hemma på kyrkokonferensen.

Ändå skulle det vara konstigt om kyrkan vid sin viktigaste årliga samling inte vågade ta upp den fråga som så präglat diskussionen de senaste månaderna. Samkönade äktenskap utgör uppenbarligen en märkligt blandad fråga om både tro och verksamhet. Men det vore konstigt om en sådan vigselpraxis skulle bli föremål för ett majoritetsbeslut huruvida den är förenlig eller inte med tron på att Jesus Kristus är Herre.

Den kristna gemenskapen definieras av sitt centrum, Jesus Kristus, inte av sina gränser. Om annat behöver vi inte vara överens.¶

ANDERS MELLBOURN

Kärnvapentest för Europa

Vart femte år ordnar FN en översynskonferens om icke-spridningsavtalet för kärnvapen, så nu igen sedan ett par dagar i New York. Överläggningarna brukar köra fast när de fem enligt avtalet tillåtna kärnvapenmakterna inte kan visa upp att de rustar ned vilket de enligt avtalet ska göra för att de som inte har kärnvapen ska fortsätta att låta bli.

Så behöver det inte bli i år. Barack Obama har förklarat att USA vill se en värld utan kärnvapen (om än långt in i framtiden) och skrivit under ett nytt rustningsbegränsningsavtal med Ryssland. Det ger litet mer trovärdighet i påtryckningarna på Iran med flera. Men USA får inte det stöd som vore rimligt från de europeiska kärnvapenmakterna Storbritannien och Frankrike. De framhärdar i sina kärnvapenprogram trots att de saknar verklig strategisk betydelse. Europa får inte svika när det finns en realistisk möjlighet att vår kontinent skulle kunna bli kärnvapenfri. ¶

Hjälp att leva - hjälp att dö

Människor har rätt att vägra medicinsk vård. Människor har rätt att få smärtlindring vid dödlig sjukdom. Då är det rimligt att som socialstyrelsen nu klargjort göra det möjligt för läkare att avbryta en livsuppehållande behandling och sedan erbjuda smärtlindring om en patient efter allvarligt övervägande så önskar.

Socialstyrelsens ställningstagande är för den skulle inte en formalitet. Det skulle kunna bli ödesdigert om det skapar en praxis där det anses normalt att få en behandling avbruten och den som vill fortsätta leva hamnar under press och beskylls för själviskhet eller för att åsamka samhället ohållbara vårdkostnader.

Som Ann Heberlein skriver i Kyrkans Tidning (nr 17, 29 april) blir allt tal om självständiga beslut, livskvalitet och värdighet kring död och döende farliga. Självmordet är alltid uttryck för ett misslyckande. Bara i yttersta nödfall behöver vi få hjälp att dö.

Nr 08 2010

Diakonin förenar

Oavsett andra åsiktsskillnader finns en gemensam insikt hos alla kristna om diakonins värde. Det kristna budskapet är både personligt och socialt.

På en grundläggande punkt är vi faktiskt eniga. Alltför ofta rör sig debatten just nu om skillnader och motsättningar i tro och liv mellan kyrkor och enskilda kristna. Det finns då desto större anledning att understryka den växande enheten om dia-konins avgörande betydelse — både för kristenhetens och för världens framtid.

Den osjälviska tjänsten till medmänniskan betonas alltmer i folkkyrkans strävan att definiera sin roll och sitt ansvar i det sekulariserade samhället. Den lyfts ständigt fram som nödvändig komponent i de karismatiska kyrkornas strategiska analyser av tillväxtens förutsättningar. Och

den är central i folkrörelsesamfundens samtidiga betoning av en allt öppnare gemenskap och konkret samhällsansvar.

Det har inte alltid varit så här. När skiljelinjen i den inomkristna debatten gått mellan dem som hävdar att den enskilda själens frälsning är det allt överskuggande och dem som betonat det kristna ansvaret för hela Guds skapelse, kom diakonin på mellanhand. Den personliga omvändelsen skulle ensam lyfta den förtappade ur synd och missbruk. Från den andra sidan sågs enskilda och frivilliga sociala insatser som isolerad välgörenhet, som till och med skulle kunna stå i vägen för riktig samhällsomvandling.

Men vi har lärt oss att det här är en orimlig motsättning. Klara kyrka i Stockholms city är såväl mötesplats för den växande karismatiska och troskonservativa strömningen i Svenska kyrkan som ett härbärge för storstadens hemlösa. Ny Gemenskap några kvarter därifrån erbjuder både kravlös social gemenskap och plats för andakt mitt i misären samtidigt som man ställer radikala politiska krav.

När den stora samlade offentliga välfärdsapparaten visar sig ofullkomlig, ser vi också ett allt större politiskt intresse för den ideella sektorn som verkställare av socialpolitiken. Mitt i laddade motsättningar om vinstgivande privata välfärdsmodeller, verkar det finnas en bred samsyn om vikten av ideella verksamheter. Ibland finns inom kyrkorna själva en viss oro för att de ska bli ihjälkramade av statsmakternas välvilja om de får för stort ekonomiskt stöd för sina diakonala insatser (liksom för biståndsinsatser internationellt). Men samtidigt är det uppenbart att social verksamhet måste och ska kosta i ett välfärdssamhälle.

I dagarna offentliggör Sveriges kristna råd ett nytt material inför diakonins månad i september. Temat ska vara Utsatthet — en brist på möjligheter och materialet ska särskilt lyfta fram problem kring fattigdom och social utestängning.

Som kristna tror vi att Gud är de nederstas Gud, att Gud blev människa och gick in under mänsklighetens hårdaste villkor av förtryck och död, inte för att bli någon världslig härskare. I den kristna förkunnelsen finns både ett personligt och socialt budskap. I diakonin sker ett personligt möte människa till människa och vi förenas i arbete och bön. Om vi inte som kyrkor och enskilda kristna förmår betyda något för våra minsta, har det inte så stor betydelse var vi står i synen på bibel, ledarskap, moral eller samlevnad. Diakonin visar på samhörighet och gemenskap över alla konfessionella och dogmatiska gränser. ¶

ANDERS MELLBOURN

Öppenhet i kyrkonamn

Ytterligare ett namnförslag inspireras vi till efter Kyrkans Tidnings genomgång (nr 15/2010) av ideella rörelsers inställning till offentlighet om verksamheten — Öppenhetskyrkan.

GF-kyrkorna, liksom Svenska kyrkan med sitt arv från statskyrkotidens offentlighetsregler, håller sina styrelseprotokoll öppet tillgängliga i motsats till Sveriges kristna råd, Pingst och EFK. I bästa fall har vi här ett exempel på folkrörelsesamfundens gemensamma demokratiska arv. Till en viss del är det kanske just därför de vill och kan gå samman.

Men Öppenhetskyrkan kan förstås ha sina hemligheter ändå. Protokoll som man vet ska vara offentliga blir nog ibland mer summariska än dem som ska hållas inom en mindre krets. Vi vet ganska väl hur myndigheter gör för att komma runt offentlighetsprincipen. Fullständig öppenhet i svåra personärenden kan bli omöjlig av integritetsskäl.

Men litet vill vi ändå suga på Öppenhetskyrkan ett tag. ¶

Hotet från underjorden

Svininfluensan blev inte den samhällskatastrof och det säkerhetshot som många trodde i fjol. Den så kallade millenniebuggen i dåtidens datorer märktes aldrig av vid millennieskiftet för tio år sedan.

Historiskt kände vi till risken för tsunamieffekter av jordbävningar under havet. Ändå var ingen beredd på katastrofen julen 2004. För flygexpertis var inte vulkanaska ett okänt hot före de senaste dagarnas askspridning över Europa. Vid tsunamin fanns ingen krishanteringsenhet i regeringskansliet. Nu har vi den.

Säkerhetsberedskapen för stora samhällskriser är både motiverad och nödvändig. Men när något allvarligt händer verkar vi ändå oförberedda och oförmögna till handling. Det är svårt att fatta att inte jetflygplan är byggda så att de klarar vulkanaska när de är fullt manöverdugliga i både iskylla, tropikvärme och av industriutsläpp förorenade luftlager. Men visst är det nyttigt att bli påmind om människans och det moderna samhällets fortsatta ofullkomligheter. ¶